

7 ←

- Bir neçə ay öncə müəllimlərin əməkhaqqı artırıldı. Sizcə, bu artım onların işinin keyfiyyətində müsbətə doğru dəyişiklik yaradacaqmı?

- Əlbəttə. Tutaq ki, dünənə qədər müəllim 12 saat dərs götürürdü və özünü rahat hiss edirdi. Amma biləndə ki, bu il onun maaşı 18 saatdan hesablanacaq, istər-istəməz işində dönüş yaradır, məsuliyyəti artır. Müəllim özü təklif edir ki, açıq dərs hazırlamışam, İKT-dən istifadə etməklə belə bir iş görürəm və s. İstər-istəməz müəllimlərin arasında böyük bir dalğa yaranıb ki, sabah 18 saatdan geri qalmasınlar və özlərini tam müəllim kimi hiss etdilər, yüksək maaş alsınlar.

- 12 illik təhsillə bağlı fikirləriniz necədir? Biz bu keçidə hazırıqmı?

- Bunun bir sıra kateqoriyaları və prinsipləri var. Mənə elə gəlir ki, bu keçid zəruridir. Mən hər gün səhər qapıda durub şagirdləri qarşılayıram. Demək olar ki, 3500 şagirdin hamısı mənim gözümdən önümdən gəlib keçir. Mən çox vaxt valideynlərin azyaşlı uşaqlarını yuxudan oyadıb hansı çətinliklə dərsə gətirməsinin əziyyətini hiss edirəm. Çünki bu kompleksdə şagirdlərin 50 faizdən çoxu uzaqdan gələn uşaqlardır. 6 yaşlı uşaq o sistemdə oxumalıdır. Ancaq 12 illiyə keçsək, o uşaqlar üçün ayrıca rejim olacaq. 12 illiyin 1-ci pilləsi hazırlıq pilləsidir- bütün dünyada belədir. Uşaq 5 yaş olanda məktəbə getmək istəyir. Amma qoy o, yaş fiziologiyasına uyğun formada məktəbə getsin, 11-ci sinfin qrafiki ilə getməsin. 1-ci sinif şagirdi ilə 11-ci sinif şagirdinin gün rejimi eyni olmamalıdır. Bu mənada bala-larımızın xeyri üçün 12 illik təhsilə böyük sevincə səslər verərik. Bu keçid bizim təhsildə mühüm irəliləyişə səbəb olacaq.

- Sovet dövründə məktəblərdə günüzadılmış qruplar fəaliyyət göstərirdi. Məsələn, valideyn uşağını qoyub rahat işə gedirdi. Uşaq da dərzilik, rəqs və s. qruplarda dərs keçirdi. Bu gün məktəblərdə belə qruplar demək olar ki, yoxdur. Onların bərpasına ehtiyac hiss etmirsinizmi?

“Hamı müəllimin şinelindən çıxır”

Məktəb-Lisey Kompleksinin direktoru Qafar Hüseynovun fikrincə, müəllim ən yüksək nöqtədə durmalıdır

- Təbii ki, o qrupların bərpasına ehtiyac var. Bu gün nazirliyin iş sistemində də məktəbdən sonra müxtəlif dərəcələrin fəaliyyət göstərməsi daxil edilib. Uşaqlar dərstdən sonra küçədən yığılıb məktəbdəki qruplarda oturmalarıdır. Sözsüz ki, bu işin təşkilinin maddi tərəfi də var. Amma biz işi daha çox uşağın mənəvi inkişafı üçün yönəltməliyik - uşaq bütün günü internet klubda otursun, yoxsa hansısa peşəni öyrənsin? Əlbəttə, hər hansı peşəni öyrənməsi daha üstün olar. Bunun üçün son iclaslarda əlavə dərəcələr təşkil edib uşaqların məşğələlərə cəlb edilməsi ilə bağlı səs-lənmələr var.

- Bəs məktəbin mövcud strukturu buna imkan verir-mi? Məsələn, bunun üçün ən azı məktəblər birnövbəli olmalıdır.

- Problem də birnövbəli sistemə keçidlə bağlıdır. Bizdə ikinövbəli sistemdir. Bu, çətinlik yaradır. Bizə bir bina da lazımdır ki, tam birnövbəliyə keçək. İndi 19 sinif 2-ci növbədə oxuyur. Elə ailə var ki, 5 uşağı bu məktəbdə oxuyur. Uşaqlardan 4-ü səhər, 1-i günorta təhsil alır. Bu, valideynlərin narahatlığına səbəb olur.

MÜƏLLİM YÜKSƏK NÖQTƏDƏ DURMALIDIR

- Məktəblərdə şagirdlərin mobil telefondan istifadəsi qadağan edilib. Amma kompleksin həyatında və yol boyunca əlində telefon olan şagirdlərlə rastlaşdım. Bu baxımdan onlara nəzarəti necə həyata keçirirsiniz?

- Gəlin açıq danışaq, bu gün mobil telefonsuz nə valideyn, nə də şagird davrana biler. Sinif var ki, müəllim telefonları yığır və dərstdən sonra paylayır. Bu, tam rahatlıqdır. Sinif var ki, ümumiyyətlə, şagirdlər telefonu söndürüb dərstdən sonra yandırır. Sinif var ki, uşaqlar zəng edirlər, gizlətmək lazım deyil, bu, sinfin ümumi şüur səviyyəsi və müəllimin mövqeyindən asılıdır. Bu gün şagirdlər bəzən elə maraqlı təkliflər irəli sürürlər ki, adam təəccüb edir.

- Müəllimlərin sınaq qiymətləndirilməsinin nəticələri, sizcə, nəyi dəyişdi?

- Çox şeyi dəyişdi. Elə bir sistem qurulub ki, o məlumatları yalnız məktəb direktorları bilir. Bu, düzgün sistemdir. Bu, məktəbdə mühitin sağlamlığına, bəzi müəllimlərin durumuna böyük dəstəkdir. Təsəvvür edin, elə müəllim var ki, sualların yarısını da yazmayıb. Elə müəllim də var ki, hamısını yazıb. Zəif yazan müəllimlər özlərini diskomfort hiss etsələr də, öz üzərlərində çalışdıqları görünür. Çünki bilirlər ki, bir də imtahan olsa, onlar başıbaşa yazacaqlar. Mən bunu onlara hiss etdirmirəm. Çünki hamımız müəllimlik. Mən özüm müəllim işləyə-işləyə direktor keçmişəm. Bu vəzifəni mənə kollektiv layiq bilib. Ona görə mən həmkarlarıma hörmətlə yanaşmalıyam. Təbii ki, diaqnostik yoxla-

ma onların üzərinə məsuliyyət qoyub.

- Əvvəlki illərdən fərqli olaraq cəmiyyətdə müəllimin nüfuzunun düşməsindən çox danışılır. Burda vəzifə daha çox kimin üzərinə düşür - cəmiyyətin, yoxsa müəllimin özünün?

- Mən bu vəzifənin rəflərə bölünməsinin əleyhinəyəm. Hansı müəllim ki öz vəzifəsini başa düşmür, bunun xeyri yoxdur. Müəllim yüksək nöqtədə durmalıdır. Gəlin biz bunu bütün cəmiyyətə bildirək. O, müəllimdir və artıq bu zirvədə dayanır. Bütün peşələr içərisində bundan yüksək zirvə yoxdur. Çünki hamı müəllimin şinelindən çıxır. Bu mənada gəlin müəllimi yüksək səviyyədə saxlayaq.

ƏKSƏR UŞAQLAR ƏDƏBİYYATI OXUMURLAR

- Təhsil naziri müəllimlərin ənənəvi sentyabr konfransında şagirdlərin mütaliə marağının artırılması üçün təşəbbüslə çıxış etdi. Məktəb direktorları xüsusən şagirdlərin tətiləri üçün ədəbiyyat siyahısı hazırlamalıdır. Belə bir siyahını tərtib etmirsinizmi?

- Biz də öz təkliflərimizi göndərdik. Yay oxusu bizdə əvvəldən var idi. Amma yay oxusunda 9-cu sinfi bitirənlərə 10-cu sinifdə keçəcəkləri ədəbiyyatı verirlər ki, oxusunlar. Amma biz bir neçə ildir başqa

cür siyahı tərtib edirdik. Yəqin bundan sonra ümumi olacaq. Məncə, bu seçimi məktəb özü etməlidir. Mən hesab edirəm ki, 10-cu sinifdə şagird Lev Tolstoyu və Cəlil Məmmədquluzadəni keçəcəksə, vacib deyil ki, şagird "Hərb və sülh" və ya "Poçt qutusu"nu oxusun. Biz tamamilə fərqli əsərləri, məsələn, "Hacı Murad"ı və ya "Qurbanəli bəy"i veririk. Bu, paralel olaraq həyata keçirilir. Bəs müasir innovativ münasibət nədir? Burda ilk növbədə fəndaxili və fənlərərsə inteqrasiya durur. Fəndaxili əlaqə edəndə, tutaq ki, mən Tolstoyun "Hərb və sülh"ünü keçirəm, yay dövründə isə onlar "Hacı Murad"ı oxuyublar. Bilərək ki, bunu şagirdlərin heç olmasa 50-60 faizi yay dövründə oxuyub, bilir söhbət nədən gəlir və yarısı bunu dinləyir, istər-istəməz bu inteqrasiya olacaq. Ancaq biz yay dövründə elə siyahı tərtib edək ki, uşaqlar "Hərb və sülh"ü və ya Mirzə Fətəli Axundzadənin "Aldanmış kəvəkib"ini oxusunlar. Çünki bu əsərləri 10-cu sinifdə keçəcəklərsə, onda inteqrasiya ala bilmirik. Mən tədris ili dövründə məcbur edə bilməyəcəm ki, uşaq "Hacı Murad"ı oxusun. Buna, sadəcə, onun vaxtı çatmayacaq. Ona görə Lev Tolstoyun dərstdə keçilən əsərini yox, başqa əsərini veririk. Eləcə də Dostoyevski, Nizami Gəncəvinin əsərlərini belə oxuyurlar. Bu mənada mən yay mütaliəsinə fərqli yanaşıram. Bu, uşaqları daha çox zənginləşdirməlidir. Etiraf edək ki, əksər uşaqlar ədəbiyyatı oxumurlar. Şagird gördəndə ki keçdiyi əsəri oxumalıdır, onda mütaliə etməyəcək. Amma gördəndə ki keçmədiyi əsərdir, ona marağ göstərəcək.

- Son vaxtlar mətbuatda və sosial şəbəkələrdə əllə yazının ləğv olunacağı, yalnız kompüterlə yazıya üstünlük veriləcəyi ilə bağlı fikirlər səsləndi. Sizcə, əllə yazı ləğv oluna bilermi?

- Hər hansı elmi məhv etmək olarmı? Kalliqrafiya da elmdir. Məncə, kalliqrafiya məktəbsünaslığın böyük bir sahəsinin elmidir. Əgər kalliqrafiyanı öldürürlərsə, demək, məktəbsünaslığın böyük bir hissəsini öldürürlər. Buna heç kim razı olmaz ki, əllə yazı dəyişdirilsin. Ümumiyyətlə, bu söhbəti ortaya atanlar fikirləşməlidir ki, bu, elmdir, böyük bir sənətdir. Bunu necə ləğv etmək olar? Gəlin teatrımızı və ya ədəbiyyatımızı ləğv edək. Kalliqrafiya da bunun kimi bir sənət sahəsidir. Bu, mümkün deyil.

Hansı şagirdin yetişdirilməsi üzərində işləyirik?

Təhsilin əsas məqsədi: şagirdləri gələcək həyatlarını düzgün qura bilən şəxsiyyət kimi yetişdirmək.

Pedaqoji kollektiv qarşısında duran əsas məsələ: müxtəlif yaş dövrünü məktəbdə yaşayan şagirdlərə bilik və bacarıqların əldə edilməsində maksimum şərait yaratmaq.

Əsas deviz: hər bir məzun öz həyatının tam subyekt kimi yetişir.

Pedaqoji kollektiv şagirdlərdə kompetensiyaları inkişaf etdirir ki, yaşının müəyyən dövründə özünü subyekt kimi göstərə bilsin.

- Şagirdləri tədris fəaliyyətinin subyekt kimi yetişdirmək;
- Şagirdlərə əməksevərlik hissini aşılamaq;
- Şagirdlərə sosial həyatın müxtəlifliyini aşılamaq;
- Şagirdlərə İnsan haqqında hərtərəfli bilik vermək;
- Şagirdlərə orqanik həyatın hissələrini öyrətmək;
- Şagirdləri dünyanın fiziki görünüşləri haqqında məlumatlandırmaq;
- Şagirdlərdə tədqiqat aparmaq qabiliyyətini formalaşdırmaq;
- Şagirdlərə özünəinam hissini aşılamaq;
- Şagirdlərə sağlam həyat tərzi hissini aşılamaq;
- Şagirdlərə idarəçilik vərdişlərini aşılamaq;
- Şagirdlərə bədii-estetik zövqü aşılamaq.